

גיליון צ"ז
פר' קרח תשפ"א

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

זמן ברכת ציצית (סימן י"ט)
אימתי מברך על הציצית

שאלה: היוצא מבית מרחץ, וצריך לברך ב' ברכות, אשר יצר וברכת ציצית מה יברך תחילה. שמחד "אשר יצר" תדיר, ומאידך ברכת ציצית היא גדר ברכת המצוות וא"כ כל רגע מחייב ברכה, ואם מאחר, נמצא שעשה קיום מצוה בלי ברכה. תשובה: ציצית קודם.

הלובש טלית קטן ולא בירך על סמך ברכת הטלית גדול אם יכול להתפשט במקוה באמצע

שאלה: הלובש ט"ק בבוקר, ואין מברך מחמת שסומך על ברכת הטלית גדול, האם יכול ללכת למקוה לפני שחרית, ופושט ולובש את הציצית במקוה והאם נאמר שברכת הטלית גדול שלובש בביהכנ"ס, פוטר את הטלית קטן שלבש לפני המקוה, שפשטו והלבישו מחדש. תשובה: יכול.

חידוש העמק ברכה שאם הקנה הטלית לחבירו אח"כ חוזר לברך שאלה: האם קיי"ל כמו העמק ברכה, שהלובש ציצית ואח"כ נתנו לחבירו לקיום מצוות ציצית, מתנה ע"מ להחזיר, כשלוּבשו מחדש, צריך לחזור ולברך. (שבינתיים היה זמן שהטלית לא היתה שלו ונחשב הפסק). תשובה: אולי.

האם מברך על בגד חס שאינו נהנה ממנו

שאלה: הלובש ציצית מצמר בקיץ, היאך יכול לברך, הרי לא נהנה, כיון שאדרבה חם לו עם הבגד, לפמש"כ תוס' נדה (ס"א ב' ד"ה אבל) דאם לא נהנה מהבגד לא מקיים המצוה, והוי ברכה לבטלה, ואין לומר שאינו להלכה, דהמ"ב סוף סי' י"ט משמע כן. תשובה: אצלינו באמת לא לבשו ט"ק של צמר, אך כמדומה שיש חולקים על התוס', ומה שצינינת במ"ב ס"ס י"ט לא ראיתי שם הכרח לזה.

המ"ב (סי' י"ט ס"ק ה') כתב בזה"ל: מוכרי הבגדים שלובשים ומכוונים להראות להקונים מידתן פטורין ע"ל. ולכאורה מוכח שאם אין נהנה הנאת לבישה לא חייב בציצית וכמו כן יצא גם בבגד צמר בקיץ שאין נהנה כלל אין בו מצוה, אלא שיש לחלק ששם אין כלל כוונת לבישה, משא"כ כאן יש כוונת לבישה. וכנראה זהו כוונת רבינו במש"כ "שלא ראה הכרח

ובנוסח נוסף נשאל רבינו:

שאלה: אדם שלובש בגד ציצית, ואומר שזה מחמם אותו, ואילו המצוה לא היה לובשה, האם מקיים מצות ציצית. והאם יש לזה שם של בגד שחייב בציצית, שבפשטות שם בגד הוא שלובשו לא בגלל המצוה, רק שמעוניין ללובשו מצד עצמו. תשובה: יש נידון בזה (אם אין נהנה כלל).

דיני ציצית בבית הקברות ובדין לועג לרש (סימן כ"ג)
האם מועילה מחילה מראש על "לועג לרש"

שאלה: מהו הדין כשאדם אמר בחייו שהוא מוכן שלאחר מותו ילבישו ציצית ותפילין, בתוך ד"א לקברו. האם בכה"ג מותר ללבוש טלית ותפילין, או לא. (שלכאורה אם הוא בן אדם לחבירו, מועיל הסכמה ומחילה מחיים, ואם הוא בן אדם למקום, לא מועיל מחילה).

תשובה: לא מועיל. (דולה ומשקה)

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

הכסף מתלוח לקורח בגיהנום

וַיִּקְרָא קְרִיזוּ בְּן יִצְחָק בְּן קָהָת בְּן לֵוִי (ט"ז א')

בסנהדרין (ק"ט ב') דרשו: בן לוי – בן שנעשה לוי בגיהנום. ויש לבאר: כי הנה איתא במשנה בסוף מסכת אבות, בשעת פטירתו של אדם אין מלוין אותו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד, אבל קרח ירד לשאול עם כל רכושו, נמצא שאלו ליוו אותו לגיהנום (טעמא דקרא).

לרשעים יהיו תמיד תירוצים, ועל קרח שבכל דור

וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קְרִיזוּ אֶת כָּל הָעֵדָה (ט"ז י"ט)

שאלו את רבינו: מדוע לא הוכיחו מן המן, מי הוא הצודק, כי הלא לצדיקים ירד סמוך לפתח הבית ולרשעים רחוק מן הבית (יומא ע"ה א'), וא"כ היה צריך לבדוק אם המן של קורח ירד סמוך לביתו או רחוק, ולפי זה לקבוע אם צדיק או רשע. ובתחילה השיב שכנגד בעלי מחלוקת לא יועיל שום תירוף ותמיד יסבירו באלף אופנים מדוע המן ירד רחוק, ואדרבה, הם עוד יאמרו שמפני שלא פעלו מספיק נגד משה רבינו נענשו שהמן התרחק...

ולאחר מכן הראה כי מובא (שבט מוסר פרק ל"ז) שביום המחלוקת של קורח עם משה לא ירד המן לישראל.

ובמקום אחר (טעמא דקרא, תהלים ק"ו) הביא רבינו בשם אביו מרן בעל הקהילות יעקב, כי כך דרכם של בעלי ביקורת שתמיד מוצאים חסרונות במנהיגי ישראל:

נאמר בפסוק בתהילים ויקנאו למשה במחנה, לאהרן קדוש ה', ואמר על זה בדרך רמז: על משה רבינו שהיה פרוש מן הבריות ועלה לשמים כמלאך, קינאו לו "במחנה", כלומר שכמנהיג ישראל הוא צריך יותר להיות במחנה ולהיות מעורב בין האנשים, ואילו על אהרן שכן היה במחנה, אוהב שלום ורודף שלום, בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, עליו טענו למה אינו מספיק "קדוש ה'", שככה גדול, עליו להיות מופרש ומובדל.

ומסיים רבינו שליט"א: ובאמת בכל הדורות היו כאלו שהתלוצצו ודיברו עתק על גדולי התורה על הצדיקים ששתלן הקב"ה בכל דור, אמנם לבסוף המתלוצצים אבד זכרם הם והמונם, ואילו גדולי התורה ותורתם נשארו לעולם בזה ובבא.

בשנת תשנ"ח כשנחלש מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, החל מרן הגראי"ל שטינמן להנהיג את כלל הציבור, כשהוא מפריח את קרנם של בני התורה מחד בפתיחת רשתות של כוללים וביסוד ישיבות בכל הארץ, ומנווט את ספינת צרכי הכלל של היהדות החרדית בעולם כולו. במקביל החלו ליצני הדור לדבר עליו עתק, דברי בלע ורשע. קרא אז רבינו שליט"א לבנו של הגראי"ל, הגאון רבי שרגא שליט"א, ואמר לו הנה הראיה שאביכם מנהיג ישראל, שכבר הליצים מדברים נגדו וזהו סימן מובהק לגדלותו, שכך דרכם עוד מימות משה רבינו, לאחר מכן הראה לו את הרש"י (במדבר י"א י"ב) על מנת שיהיו סוקלים אתכם ומחרפים אתכם...

דרך חוקיק

שו"ת על הש"ס מרבינו

מסכת עירובין

מהו לשון ימעט הנאמר לגבי מבוי

ב. שאלה: "מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט". צ"ב, דלכאורה הוה ליה למימר קורה שהיא גבוהה מעשרים אמה ימעטנה, דהא על הקורה קאי ימעט, ולא על המבוי. תשובה: ע"י מיעוט הקורה מתמעט המבוי דקורה אין תלויה באויר.

גדר אין מוקדם ומאוחר בתורה

ב. שאלה: כתב רש"י (ד"ה ונתתי) "וכשנאמר מקרא זה כבר הוקם המשכן, שהרי בתורת כהנים נכתב, וכל אותו הספר באהל מועד נאמר, כדכתיב וידבר ה' אליו מאהל מועד". וצ"ב, הא אין מוקדם ומאוחר בתורה. תשובה: זה רק כשיש סיבה.

ב. אין כבוד לבית המקדש שיראו כל העם את הכתנים בעבודתם שאלה: רש"י ד"ה בגובהה, "כדי שלא יהיה כהן עומד עליו ועבודה בידו, וכל העם רואין אותו מבחוץ". וצ"ב, מדוע שלא יראו, הא עדיף שכן יראו ויבואו לידי יראת שמים. וכמ"ש בתוס' בב"ב, שלא לן אדם בירושלים ועבירה בידו, מתוך שהיו רואים כהנים בעבודתם. תשובה: אינו כבוד ביהמ"ק.

ד. דרשת חז"ל שהפסוק של שבעת המינים בא לשיעורים שאלה: מובא בגמ' ששבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל באים ללמד על שיעורים. ו"ארץ זית" דרשה הגמ', ארץ שרוב שיעוריה כזיתים. ופרש"י "אכילת חלב ודם ונותר ופיגול וטמא ונבילה ובהמה טמאה, ובשר המת להאהיל, ומגע נבילות". וצ"ע מה הקשר בין ה"ארץ" לדרשה הנלמדת, ובשלמא אם היה כותב שיעור אכילת טבל וכדו', אבל כל הדוגמאות שכתב רש"י אינו תלוי בארץ שעליה דרשה הגמ' ארץ שרוב שיעוריה. תשובה: התורה עיקרה בא"י.

ה. סומא מהו שיטלטל במבוי למ"ד דקורה משום היכר שאלה: למ"ד קורה משום היכר, האם מותר לסגי נהור לטלטל במבוי שיש בו קורה, או שנאמר מכיון דלא רואה הקורה, אסור לו לטלטל. תשובה: מותר דלא פלוג רבנן. (אריה שאג)

דבר העורך

לעקור המשך קרח דדורינו

שבת פר' קרח, זהו הזמן לעורר בעקירת המשך מסורת קרח בדורינו, לצערינו ישנם גורמים בעלי מחלוקת המנסים בכל דרך לקעקע הנהגת רבותינו עיני העדה שליט"א, ומנסים לעשות זאת כדרך קרח שבכל דור במאבק בשלוחיהם.

ועצם המושג הזה שכל אוחז מקלדת חושב שמבין בכלל בעניני הנהגה ויכולים להתערב ולהביע דעות בנושאים קשים ומורכבים אלה, בכל עניני ההנהגה, זה חורבן התורה, ענינים אלו מסורים אך ורק ביד רבותינו עיני העדה שליט"א, ואף אחד אחר בעולם אין לו זכות להביע דעות בענינים אלו, ותפקידינו אך ורק לציית לרבותינו ולהאזין בשקיקה לכל הגה היוצא מפי קדשם,

וזכינו בתשע"ח למכתב קדשו של רבן של ישראל מרן שליט"א אליו נצטרף מרן ראש הישיבה שליט"א, והדברים מתאימים מאד להיום, ונביא הדברים לתועלת הרבים, במכתב נכתב בזה"ל:

לידידנו שלוחא דרחמנא ושלוחי דרבנן הרב ר' משה גפני ורעיו נציגי דגל התורה שליט"א, בס"ד ט"ו תמוז תשע"ח, "הנני בזה לחזק ידיכם בפעילותכם בכל עניני הדת, ועתה באתי בדבר קיום בני הישיבות ואברכי הכוללים ומניעת גיוסם לצבא וכו' אשר אתם פועלים עשרות שנים ע"פ הוראתם הברורה והצרופה של שלשה גדולי ועמודי העולם זללה"ה, ושמעתי שכמה ריקים ופוחזים אשר כל מטרתם הוא לרופף ולמוטט ח"ו את מעמדם של הת"ח ובני התורה, ולא יראו ולא פחדו וכו' ומנסים בכל כחם לבזותכם בכל מיני דרכים שהם נגד התורה ה' ירחם, לכן הנני בזה לחזק את ידיכם חזקו ואמצו ואל תחושו לשום דבר וכבר הובטח לכם מחז"ל ירושלמי סוף פאה כדון איכא אגר טוב, ותזכו אתם וביתכם לאריכות ימים ושנים טובות".

וכן באלול האחרון רבינו שלח בידי נכדו נאמנו הרב ר' יעקב ישראל קנייבסקי שליט"א מכתב חיזוק מיוחד לשד"ר הרב ר' משה גפני שליט"א, בתו"ד נכתב: מע"כ ידידנו שליח ציבור נאמן הר"ר משה גפני, הנה זכה מע"כ לשמש בתפקידו לטובת עמלי התורה בארה"ק, וכבר כתב דודי מרן זיע"א "העם כולו הוא כגוף אחד ואישים נפרדים בו וכל איש צריך למלא תעודתו", ומע"כ זוכה למלא תעודתו על הצד היותר טוב ולקדש ש"ש במעשיו.

ובשבת זו יש לנו להתחזק ביתר שאת בהמשך מסורת משה רבינו, ולהתרחק בכל דרך מממשיכי קרח, הן הבאים בדמות לשם שמיים כביכול, והן הבאים במפורש לעקור התורה, שניהם נתכוונו לאותו דבר, ורואים אנו באמת את כל הרשעים שמחים ועולזים בממשלת הזדון רח"ל, וכל אחד בסגנונו, אוי לנו שכך עלתה בימינו.

אשרי העם שרבינו מנהיגו

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה

- רבן של ישראל הביע את חרדתו מנסיון הקמת ממשלת הזדון ע"י אויבי התורה, והתבטא כי זה גזירה קשה וצריך להתפלל.
- רבינו כתב מכתב ברכה למעמד חנוכת חשמל כשר בשבת לשכונת מזרח פרדס כץ והובא ע"י בנו חביבו הגרי"ש, רבינו ברח את רבני הקהילה ובראשם נכדו הגאון רבי אליעזר שטינמן שליט"א ואת כל התושבים שליט"א. רבינו ציין במכתבו ששמח מאד לשמוע שסדרו חשמל כשר לשבת בשכונתכם כפי שהורה מרן החזו"א זללה"ה שלהשתמש בשבת בחשמל לא כשר הוא איסור מדינא.
- בחמישי שעבר הובא בפני רבינו הגליון שיו"ל שבוע שעבר והוקדש לזכרו של מרן רה"י הגרמ"י ליפקוביץ, רבינו עיין בקורת רוח בגליון.
- רבן של ישראל נשאל בענין החיסונים אף לצעירים בגילאי 15-12 כנגד נגיף הקורונה, והשיב כי רצוי שאף הם יתחסנו.
- ביום שני רבינו השתתף במעמד הזיכרון וכינוס אברכי כולל טהרות לציון יארצייט העשירי למרן הגרמ"י ליפקוביץ זצוק"ל, במעמד הובא דבר רבינו ע"י בנו חביבו הגרי"ש, בתו"ד נכתב: בא וראה עד היכן תפסה טהרה בישראל שמו"ר מרן הגרמ"י ליפקוביץ זללה"ה הכניס רוח טהרה בישראל ומסר נפשו וזירז את נכדיו הרבנים הגאונים שליט"א לפתוח כוללים בכל ארץ ישראל שילמדו בעמל וביגיעה סדר טהרות, וזכה לראות עולמו בחייו, ומאז ועד היום התרבו מאד תופסי ביהמ"ד ללימוד טהרות, והיום יש כמעט אלף אברכים בא"י שעוסקים בהלכות טומאה וטהרה כדורו של חזקיהו בסנהדרין צ"ד ב'. רבינו סיים בברכה לנגיד הרב רובי שראן, שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות דקדושה ועם כל יוצ"ח.

לתרומות והנצחות ניתן לפנות

לפלאפון — 052-760-6474.

או בקופת "דרך אמונה" למרגלות בית רבינו

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666

לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063